

PREMIUM | ODER

Ocenjujemo: Krajnski komedijanti (režija Diego de Brea)

Gre za tekočo, gledljivo predstavo, ki pa vsebinsko in idejno ne prinaša česa posebej relevantnega.

 Galerija

Utrinek iz uprizoritve gledališkega besedila *Krajnski komedijanti* v režiji Diega de Bree. FOTO: Uroš Hočevnar/Kolektiff

Anja Radaljac

1. 10. 2024 | 05:00

 4:26A+ A-

Bratko Kreft je dramski tekst *Krajnski komedijanti* napisal leta 1946 in ob tem se vsekakor poraja vprašanje aktualizacije v tedanjem, zdaj za skorajda osemdeset let oddaljenem času; z združitvijo Linhartovih komedij *Županova micka* in *Matiček se ženi*, ki mu je dodal metafizijski nastavek, skozi katerega je postavil na oder deloma zgodovinske dogodke

iz leta 1789, deloma pa izmišljene situacije (med drugim je kot enega od likov svoje drame zasnoval tudi avtorja obeh komedij Antona Tomaža Linharta), je Kreft v *Krajnskih komedijantih* v dramskem formatu komentiral vzdušje, politično dogajanje in družbeno ozadje vznika dramatike v slovenščini.

Tekst je najbrž pred osemdesetimi leti deloval precej drugače kot danes – predvidoma tudi zato, ker je nastal takoj po vojni, ko je bilo narodno vprašanje ponovno aktualno, vključno z vprašanji slovenske identitete in ozemeljske enotnosti – v sodobnosti si je pri tej postavitvi vsekakor smiselno postaviti vprašanje, čemu danes postavljati *Krajnske komedijante* in kaj nam lahko ponudijo.

Ne zdi se, da bi se režiser **Diego de Brea** s tem vprašanjem posebno veliko ukvarjal; postavitve *Krajnskih komedijantov* v **SLG Celje** je gledališko izrazito klasična, režija se opira na za to vrsto komedije (glede na množičnost, skorajda neko slovensko tradicijo postavljanja teh dveh dram, bi bilo mogoče reči celo za postavitve *Matička* in *Županove Micke*) značilne hitre menjave prizorov in izčiščeno igro.

Igralska ekipa se pri tem prepričljivo spopade s slogovnimi postopki drame, jezikovnimi premenami, preklopi iz nemščine v slovenščino, narečnim govorom, vključno s sintakso in arhaizmi. Ritem predstave je hiter, atmosfero predstava ohranja bolj ali manj uspešno.

Spoj obeh dram, ki sta Kreftu služili za predlogo, je prepričljiv in kaže na enovitost obeh tekstov, ki se ukvarjata s podobnimi temami in vprašanji, razredi, sta z enakimi prijemi prilagojeni tedanjemu občinstvu in imata podoben humor. Tudi tega, da bi se lahko kateri od teh dogodkov v resnici zgodil – a jih najbrž večina današnjega občinstva res nima več v zavesti –, ni težko verjeti.

Jure Novak: Cankarjev dom bo zahteven sopotnik

Postavitev *Krajnskih komedijantov* onkraj tega ne ponudi prav dosti in zdi se, da bi bilo kakšno dodatno motivacijo za postavitev – ali poskus postavitve, ki bi vsaj v kakšnem pogledu korespondirala s sodobnostjo, kljub temu smiselno še poiskati. Verjetno ni težko predvidevati, da se tudi v sodobnosti v slovenskem teatru dogajajo osebne drame, heh, ampak kaj več od tega zaključka je iz predstave težko potegniti.

Vprašanje formacije slovenskega gledališkega prostora, ki se v drami ponuja skozi njeno idejno podstat, bi morda lahko bilo zanimivo s primerjalnega vidika; na primer skozi premislek pomena gledališkega medija v sodobnosti, ampak se to ne zgodi.

Največ pomenljivosti morda predstava razkriva v odnosu do narodne identitete bolj obče, v smislu vprašanja mešanja jezikov – če je bilo leta 1789 aktualno mešanje slovenskega in nemškega jezika, je morda danes zanimivo vprašanje mešanja angleščine in slovenščine, zanimivo je tudi vprašanje medkulturnih vplivov in – glede na trenutne politične okoliščine – ali se je mogoče odreči diskurzu, ki tako izrazito podpira ideje nacionalnosti in narodne identitete, ter ga razpreti v vprašanje o dejanskih vsebinah določenega kulturnega prostora; kaj neki kulturni prostor trenutno določa, zakaj in kako.

Predstava se tudi s temi vprašanji neposredno ne ukvarja oziroma so v njej zgolj tematsko nakazana, niso pa toliko razvita, da bi jih bilo mogoče zares izpostaviti.

Krajnski komedijanti v režiji Diega de Bree so predstava, ki sili k razmisleku o tem, kaj vse bi bilo mogoče narediti s to dramo, kje so njene realne omejitve in čemu bi se bilo smiselno zadovoljiti s sicer solidno tekočo, gledljivo predstavo, ki pa vsebinsko in idejno ne prinaša česa posebej relevantnega.

3/5 zvezdic